

PRVNÍ POMOC 13. 04. 2017

Předávkování drogami

Drogy dělíme na látky s tlumivými a stimulačními účinky. Je velice důležité se zorientovat v tom, jaký druh drogy předávkovaná osoba požíla. Rozdílné...

K předávkování drogami dochází nejčastěji proto, že si osoba vzala příliš mnoho drogy během příliš krátké doby. Pokud se drogy, alkohol nevyjímaje, v těle hromadí rychleji, než jej organismus dokáže odbourávat, dochází k předávkování. Především u kokainu a u benzodiazepinů s dlouhotrvajícím účinkem dochází k tomu, že osoba cítí potřebu dávku opakovat příliš brzy, neboť ustupuje pocit opojení, nicméně droga není z těla ještě vyloučena.

Základní dělení drog

Drogy dělíme na látky s tlumivými a stimulačními účinky. Je velice důležité se zorientovat v tom, jaký druh drogy předávkovaná osoba požíla. Rozdílné jsou příznaky předávkování, ale také první pomoc,

kterou bude možná nezbytné poskytnout.

Mezi látky s **tlumivým účinkem (opiáty, benzodiazepiny a sedativa/trankvilizéry)** radíme heroin, metadon, opium, morfin, kodein, tramadol, fentanyl, fenazepam, nitrazepam, diazepam, klonazepam, lorazepam, alkohol, veškerá antidepresiva, barbituráty. Opiáty jsou přírodní i syntetické látky, které se ve zdravotnictví používají ke zmírnění bolesti.

Jako **látky s povzbudivým (stimulačním) účinkem** můžeme označit metamfetamin (pervitin), kokain, extáze, amfetaminové drogy (speed, piko, bobule, purple hearts a další). Stimulanty zrychlují v činnost nervové soustavy, včetně srdeční frekvence a dechu, čímž zvyšují bdělost a posilují vědomí. Mnohé z nich vytvářejí rovněž pocit euforie.

Míchání drog a alkoholu

Alkohol v kombinaci s jinými drogami představuje **obrovské nebezpečí**, které je velice často podceňováno. Je prokázáno, že alkohol sehrává zásadní roli **u většiny případů předávkování drogami** v důsledku míchání s dalšími látkami. Je nutné si uvědomit, že **alkohol je silné sedativum** a v kombinaci s dalšími látkami s tlumícím účinkem může mít taková kombinace vážné zdravotní následky. V kombinaci se stimulanty **může zase alkohol zvýšit míru dehydratace**, kterou stimulanty způsobují. V každém případě **je užívání drog současně s požíváním alkoholu velmi nebezpečné** a každý by se míchání měl vyvarovat.

Míchání různých drog

Stejně jako je **nebezpečné míchání drog a alkoholu**, tak může být život ohrožující **míchání různých omamných látek**. Nebezpečná je kombinace více látek s tlumivými účinky i smíchání tlumících a stimulačních účinků. **Významně se zvyšuje riziko předávkování**. Nezapomeňme, že do kategorie míchání drog patří i kombinace drogy s léky na předpis. Taková kombinace může mít stejně vážné důsledky jako míchání tzv. „pouličních drog“.

Jak se pozná předávkování drogami?

Není vždy jednoduché určit, zda konkrétní osoba překročila kritickou hranici, kdy můžeme mluvit o předávkování. **K předávkování dochází jen zřídka okamžitě po aplikaci**. K většině předávkování dochází **až během několika hodin**, kdy normální funkce organismu postupně selhává a dochází k narušení funkce dýchacího ústrojí (opiáty), nebo když v důsledku neúnosné zátěže způsobené opakovaným užitím stimulační drogy **v průběhu několika hodin nebo dní dochází k narušení normálních funkcí** kardiovaskulárního systému.

Příznaky předávkování drogami

Příznaky svědčící o předávkování se různí podle toho, o jaké látky jde. Podle příznaků je možné poznat, zda jde o předávkování drogami s tlumivým účinkem, předávkování stimulanty nebo otravu stimulanty.

Příznaky předávkování drogami s tlumivým účinkem

Látky s **tlumícími účinky** zpomalují srdeční činnost a dýchání, může dojít až ke ztrátě vědomí.

Mezi jejich projevy můžeme zařadit:

- **tělesná ochablost a slabost**

- pomalé dýchání
- zpomalení srdeční činnosti a pulsu
- osoba je při vědomí, ale nemůže mluvit
- bledý obličej, modráání rtů
- osoba nereaguje na podněty - hluk nebo bolest (např. štípnutí do ucha)
- zvracení
- sípání, chroptění, dávení (snížená průchodnost dýchacích cest)
- ztráta vědomí, bezvědomí
- pokud osoba, která užila drogy, nedýchá nebo začne modrat, je nutné okamžitě a bez váhání poskytnout první pomoc!

Příznaky předávkování drogami se stimulačním účinkem

Pokud se předávkujete **metamfetaminy nebo jinými stimulanty**, připravte se na:

- **křeče, třes**
- náhlý kolaps se ztrátou vědomí
- infarkt
- mrtvice

Příznaky otravy drogami se stimulačním účinkem

Stimulanty, na rozdíl od tlumících látek, zrychlují tělesné funkce, což vede ke zvýšení srdeční činnosti, krevního tlaku a tělesné teploty.

Mezi jejich příznaky patří:

- **extrémní úzkost a neklid**
- agresivita
- rychlé, povrchní dýchání
- zrychlená srdeční činnost
- zvýšená teplota
- pěna u úst
- bolest na hrudi
- sípání, chroptění, dávení (snížená průchodnost dýchacích cest)
- zvracení

První pomoc při předávkování drogami

V případě, že jste svědky předávkování, **je vaší povinností poskytnout první pomoc**. Je třeba mít na paměti, že pokud správně a včas zasáhnete, vše dobře dopadne. **Důležité je nepropadat panice** a provést pár jednoduchých úkonů, a to v závislosti na tom, jaký typ drogy daná osoba požila.

První pomoc při předávkování opiáty - drogami s tlumícím účinkem

1. Nejdůležitější u osob předávkovaných opiáty, je zajistit přísun kyslíku. (každý se potřebuje nadechnout cca 12x za minutu, tzn. jeden nádech na pět sekund). Pokud osoba dýchá nepravidelně nebo skoro vůbec, **zavedte umělé dýchání**
2. Nejprve se ale přesvědčte, zda jsou dýchací cesty průchodné. V ústech může být jídlo, žvýkačka, ale i zvratky. **Vše z ústní dutiny odstraňte.**
3. Umělým dýcháním velice pravděpodobně přivedete předávkovaného opět k životu. Pak jej stále kontrolujte. Uložte jej do **stabilizované polohy** na boku s jednou nohou pokrčenou, s hlavou skloněnou směrem k podložce. Tím zabráníte dušení zvratky a přetočení na záda.
4. Poté se od předávkované osoby můžete vzdálit a jít **přivolat odbornou pomoc**.
5. Nenechávejte předávkovaného nikdy o samotě, pokud to není nutné. Stále jej **kontrolujte, zda dýchá**, zda znovu neupadá do bezvědomí.
6. Nedávejte předávkovanému nic jíst ani pít.
7. Jediné, co můžete předávkovanému opiáty aplikovat, je **Naloxon**. Jedná se o antidotum proti předávkování opiáty. Aplikuje se injekčně do svalu nad loktem, případně do stehna.

Umělé dýchání - postup

- poloha na zádech - rovná, tvrdá podložka
- čistá dutina ústní, vyndaná zubní protéza, **odstraněny překážky z dýchacích cest**
- záklon hlavy, udržovaný dlaní přitisknutou na čelo, tatáž ruka, nebo prsty drží nos
- zahájení 2 - 4 hlubokými vdechy, nečekáme na první výdech (zajistí maximální rozpětí plic, jejich okysličení, rozepnutí nevzdušných ložisek, event. možnost reflexní obnovy dýchání)
- každý umělý vdech musí být dostatečně dlouhý a frekvence 12 - 16 vdechů za minutu. Umělé dýchání je účinné, když se zvedá hrudník, lepší se barva postiženého, je hmatný tep na krkavicích.

První pomoc při předávkování stimulanty - drogami s povzbuzujícím účinkem

1. Jakmile vidíte, že osoba se zmítá v křečích, neprodleně **volejte lékařskou pomoc na tel. 155**. V případě předávkování stimulanty jde prakticky vždy o vážný, život ohrožující stav
2. Osobu v křečích umístěte tak, aby se nemohla uhodit do hlavy.
3. Pokud došlo v důsledku předávkování k zástavě srdce, je tato osoba přímo ohrožena na životě. Je nutné zahájit **nepřímou masáž srdce**
4. Nepřímou masáž srdce provádějte v tomto případě **bez umělého dýchání!**

Na rozdíl od předávkování opiáty, kde je dýchání a přívod kyslíku prioritou, je v případě předávkování stimulanty masáž srdce klíčová první pomoc, která může zdvojnásobit jeho šanci na přežití. Masáž srdce je stejně účinná, i když se neprovádí v kombinaci s umělým dýcháním.

Nepřímá masáž srdce - postup

- dlaň jedné ruky položit palcovou stranou dlaně na střed hrudní kosti
- na hřbet této ruky položit druhou ruku
- naklonit se horní polovinou těla nad postiženého s napjatými lokty
- rytmicky stlačovat hrudník do hloubky cca 6-8 cm
- frekvence je asi 100 stlačení za minutu (2 za sekundu)

První pomoc při sužujících stavech (v souvislosti s užíváním stimulantů), které neohrožují na životě

1. Je-li osoba přehřátá, přiložte jí za krk nebo do podpaždí žínku namočenou ve studené vodě. Můžete osobu osprchovat vlažnou vodou, pokud je to možné.
2. Podejte jí větší množství tekutin, nejlépe vlažné vody. Je důležité zabránit dehydrataci. Nikdy nepodávejte kávu nebo alkohol.
3. Pokud je daná osoba rozrušená, nervózní nebo neklidná, zkuste s ní mluvit klidným hlasem a vytvořit příjemné podmínky. Při úzkostech pomůže často nejvíce dotek někoho blízkého. Objekt může pomoci rychle zbavit se i těch nejhorších pocitů vyvolaných drogami.
4. Pokud osoba dlouho nespala (i více dní), je možné podat malou dávku sedativa. Nic, než slabý prášek na spaní dotyčné osobě nepodávejte (v žádném případě nevolte drogy s tlumícími účinky, hrozí riziko předávkování)